

HUMERAŁ

PASEK

ORNAT

Szaty

ALBA

STOLA

KOMŻA

DALMATYKA

KAPA

Liturgiczne

Szaty Liturgiczne

Szaty liturgiczne to oficjalny strój osób pełniących poszczególne funkcje w liturgii. Początkowo noszono również podczas liturgii zwykłą odzież, którą z czasem poczęto rezerwować wyłącznie do celów liturgicznych.

Strój liturgiczny różny od zwyczajnej odzieży powstaje w wyniku zmiany mody w okresie wędrówki ludów: upowszechnia się wtedy dla mężczyzn ubiór germański ze spodniami i kurtką, gdy tymczasem duchowieństwo pozostaje przy stroju antycznym.

Składa się on zasadniczo z długiej do kostek, płóciennej szaty spodniej (tuniki), dzisiejszej alby, którą można było podkasać paskiem (cingulum); wychodząc z domu, nakładano na nią wierzchnią szatę typu peleryny (toga).

Duchowieństwo wybrało noszoną przez prostych ludzi pelerynę od deszczu o nazwie paenula lub casula, z której wykształcił się dzisiejszy ornat.

Sutanna

Strój duchownych; długa, sięgająca do kostek suknia z niskim, stojącym kołnierzykiem, zapinana z przodu na rząd małych guzików.

Kapłani noszą sutanny czarne, biskupi fioletowe, kardynałowi purpurowe. Nadto niektórzy kapłani (kanonicy, prałaci) mają przywilej noszenia sutanny fioletowej, bądź z fioletowymi dodatkami (np. pas).

Ornat

Szata liturgiczna (często pieczołowicie haftowana, i bogato zdobiona), w której kapłan celebruje Mszę świętą. Starsze ornaty mają postać wkładanego przez głowę prostokąta, lub przypominają kształtem skrzypce.

Ornaty współczesne mają na ogół kształt zbliżony do peleryny, i często są mniej zdobione. Wykonuje się je we wszystkich kolorach liturgicznych.

Kapa

To długa, opadająca na plecy, i spinana pod szyją szata liturgiczna dla kapłana i diakona używana przy sprawowaniu Nabożeństw Eucharystycznych, chrztów, i innych nabożeństw.

Kapa może być biała, czerwona, zielona lub fioletowa. Na ogół nie spotyka się kap w innych kolorach liturgicznych.

Dalmatyka

Dalmatyka to szata liturgiczna diakonów.

Ma postać krótkiej, luźnej tuniki, z szerokimi i krótkimi rękawami.

Na ogół wykonywana w kolorach liturgicznych. Pierwotnie dalmatyka (w pierwszych wiekach) była biała, z dwoma czerwonymi, pionowymi pasami.

Stuła

To szata liturgiczna
w formie pasa
w odpowiednim kolorze
liturgicznym, stanowiąca
oznakę urzędu
nauczycielskiego Kościoła.
Kapłan nosi stułę
przewieszoną przez szyję,
i opadającą do przodu przez
oba ramiona, natomiast
diakon przewiesza ją przez
jedno ramię, i wiesza lub
spina.

Alba

Długa do kostek szata, z szerokimi rękawami wykonana z białego płótna. Taka ukształtowała się ze starożytnej tuniki. Używana w okresie starochrześcijańskim

i wczesnośredniowiecznym; później także przez duchowieństwo przy sprawowaniu czynności liturgicznych; przez katechumenów przy chrzcie. Tradycyjnie sporządzano ją ze lnu. Obecnie używa się także innych, białych tkanin szlachetnych.

Nazwa wywodzi się z jej białego koloru (łac. 'alba vestis' - *biała szata*). Jest symbolem czystości duszy będącej w stanie łaski uświęcającej, zdobytej przez krew Baranka (Ap 7,14), której nagrodą będzie uwielbienie w niebie.

Komża

**Komża z (Łac. comisia = koszula)
Skrócona alba, biała, płócienna,
luźna szata z długimi szerokimi
rękawami, od XVI wieku do kolan.
Obszyta na dole i przy rękawach
koronką. Komża jest noszona przez
duchownych podczas sprawowania
czynności liturgicznych np. przy
pogrzebie. Najpierw używano jej
w chórze, czyli podczas liturgii
godzin, a od XIV w. także do tych
wszystkich funkcji liturgicznych, dla
których alba nie była wyraźnie
przepisana. Symbolika komży jest ta
sama, co alby, którą zastępuje.**

Pas lub cingulum

Gruby sznur z frędzlami na obu końcach, którym przepasuje się albę, gdy jest za szeroka lub za długa. Dawniej szeroki pas zdobiony haftem.

Pasek symbolizuje wstrzemięźliwość i panowanie nad pożądliwościami cielesnymi. Jest także znakiem pracy w służbie Bożej, posłuszeństwa.

Mitra

Liturgiczne nakrycie głowy wyższych duchownych (papieża, biskupa). Istnieje od XII wieku. Wywodzi się z nakrycia głowy urzędników państwowych. Modlitwy nazywają ją hełmem zbawienia, a w dwóch jej rogach symbolika dopatruje się obu Testamentów.

Piuska

Piuska to mała, okrągła czapeczka, noszona przez duchownych katolickich na szczycie głowy. Zasadniczo fioletowa dla biskupów i arcybiskupów, czerwona dla kardynałów, biała dla papieża. Piuski noszą również niektóre zakony w kolorach określonych przez konstytucje zakonne; dawniej nosili również duchowni diecezjalni.

Wywodzi się ze zwyczaju tonsury. Był to znak przynależności do stanu duchownego w postaci wygolonego koła na szczycie głowy, przykrywanego właśnie piuską. Wprowadzona w VII w. jako prawo, tonsura została zniesiona po Soborze Watykańskim II przez papieża Pawła VI. Piuska pozostała jako element stroju oficjalnego wyższych duchownych. Noszą ją oni także podczas mszy, czego nie mogą czynić inni duchowni.

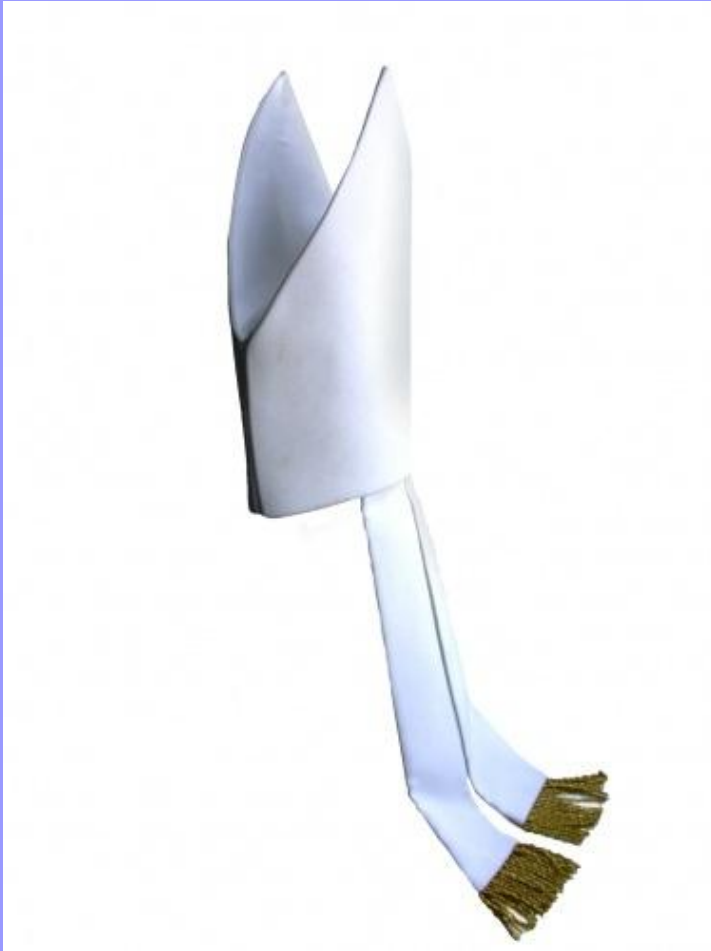
Paliusz

Taśma na trzy palce szeroka z sześcioma krzyżykami z czarnego materiału. Ma formę naszyjnika z dwoma końcami zwisającymi z przodu i na plecy.

Jest znakiem godności arcybiskupa metropolity. Paliusz zakłada także papież.

Infuła

Infuła (łac. *infula*) – nakrycie głowy u Rzymian, biała lub czerwona opaska wełniana noszona przez kapłanów.

Atrybut kapłański podobnie jak mitra.

Od XIII w. nakrycie głowy biskupów, infułatów i opatów.

Biret

Biret to okrągłe nakrycie głowy nakrycie duchownych: purpurowy - kardynałów, fioletowy - biskupów, czarny - reszty duchowieństwa. Z łac. *birretum* czyli „czapeczka”.

Humerał

Lniana prostokątna chusta, którą kapłan zakłada na ramiona i szyję. Dawniej tworzyła rodzaj szala pod szyję. Zdobiona przy szyi parurą, dawniej parura jako ozdobny pas materii w formie kołnierza.

Wywodzi się ze starożytnej chusty noszonej na ramionach przez ludzi należących do wyższych warstw społecznych. Częścią szat liturgicznych stał się w IX w. we Frankonii.

W humerale symbolika widzi hełm zbawienia (Ef 6,17; 1 Tes 5,8).

Kapturek (pelerynka)

Kapturek (pelerynka) jest szatą zakładaną przez ministranta na komżę. Jej kolor odpowiada kolorowi szat liturgicznych.

Sutanka i rewerenda

Sutanka jest szatą używaną przez ministranta, kiedy nie ubiera on alby. Wkładana jest pod komżę. Nie posiada symboliki, ale jest stosowana ze względów estetycznych. Jest koloru czarnego, bądź odpowiadającego kolorowi szat liturgicznych.

Rewerenda jest krótsza od sutanki. Ubiera się ją od pasa w dół.

Pomoc Duchowa

www.adonai.pl